15/06/2025

15 Ιουνίου: Εορτάζει ο Άγιος Αυγουστίνος, Επίσκοπος Ιππώνος

/ Βίοι Αγίων

Σήμερα, 15 Ιουνίου, Κυριακή Πάντων των Αγίων, τιμάται η μνήμη του προφήτη Αμώς, του Αγίου Ιερωνύμου και του Αγίου Αυγουστίνου, Επισκόπου Ιππώνος.

- Του ΛΑΜΠΡΟΥ Κ. ΣΚΟΝΤΖΟΥ, Θεολόγου – Καθηγητού

Άγιος Αυγουστίνος, Επίσκοπος Ιππώνος

Ένας από τους μεγάλους Πατέρες και διδασκάλους της αρχαίας δυτικής

Εκκλησίας υπήρξε και ο άγιος Αυγουστίνος, επίσκοπος Ιππώνος της Βορείου Αφρικής. Πρόκειται για μια μεγάλη προσωπικότητα, η οποία σφράγισε κυριολεκτικά το ανθρώπινο πνεύμα, δημιούργησε θεολογική σκέψη και έδωσε συγκεκριμένη κατεύθυνση στον δυτικό πολιτισμό.

Γεννήθηκε στην πόλη Ταγάστη της Νουμιδίας (σημερινή Αλγερία) το 354. Ο πατέρας του, ευγενής γαιοκτήμονας, ήταν ειδωλολάτρης, σε αντίθεση με τη μητέρα του Μόνικα, η οποία ήταν ένθερμη χριστιανή και η οποία φρόντισε να κατηχήσει τον μικρό Αυγουστίνο στη χριστιανική πίστη. Όμως εκείνος φάνηκε από μικρός απείθαρχος και αρνήθηκε το άγιο Βάπτισμα.

Έδειξε νωρίς ασυνήθιστη ευφυΐα και έλαβε σοβαρή μόρφωση. Αρνήθηκε επίμονα να μάθει την ελληνική γλώσσα, γεγονός που θα αποβεί μοιραίο αργότερα για τον ίδιο. Σε ηλικία δεκαεπτά ετών στάλθηκε στην Καρχηδόνα να σπουδάσει ρητορική. Όμως εκεί έμπλεξε με κακές παρέες και άρχισε να ζει βίο έκλυτο. Συνδέθηκε με κάποια χριστιανή, με την οποία μάλιστα απέκτησε και έναν νόθο γιο τον Αδεοδάτο, το 372. Το γεγονός αυτό πλήγωσε βαθειά την ευσεβή μητέρα του, η οποία έχυνε ποτάμια δακρύων για την σωτηρία του γιου της.

Έγινε φανατικός μελετητής του Κικέρωνα, με αποτέλεσμα να στραφεί προς τη φιλοσοφία και την αναζήτηση της αλήθειας. Άρχισε σταδιακά να θεωρεί την Αγία Γραφή ως ανεπαρκή και γι’ αυτό στράφηκε σε αιρετικές ομάδες. Κατέληξε στην αίρεση των Μανιχαίων, των οποίων το διαρχικό σύστημα γοήτευσε τον ανήσυχο νεαρό Αυγουστίνο. Η «θεοποίηση» του κακού, όπως δόξαζε η αίρεση αυτή, δικαιολογούσε τον έκλυτο βίο του. Έμεινε στην αίρεση αυτή εννέα χρόνια. Κατόπιν γύρισε στην Ταγάστη και άνοιξε σχολή ρητορικής. Όμως η θητεία του στον Μανιχαϊσμό τραυμάτισε βαθειά την ψυχή του και γι’ αυτό ζούσε σε έναν κόσμο ψευδαισθήσεων, ήταν ανικανοποίητος πνευματικά. Σημαντικό ρόλο έπαιξε σ’ αυτόν ο επίσκοπος Φαύστος, ο οποίος ενέβαλε πνευματικούς προβληματισμούς στην ψυχή του. Αποφάσισε να πάει στη Ρώμη, όπου άνοιξε άλλη σχολή ρητορικής και συναναστράφηκε με ονομαστούς φιλοσόφους. Άρχισε να μελετά με πάθος τη νεοπλατωνική φιλοσοφία, όπου νόμισε πως βρήκε την αλήθεια, που επιζητούσε. Ο ασκητισμός του νεοπλατωνισμού τον απέσπασε από την ανηθικότητα. Εκεί αρρώστησε βαριά. Μετά την ανάρρωση του πήγε στο Μιλάνο, όπου μετέφερε τη σχολή του.

Σταθμό στην πνευματική του πορεία στάθηκε η γνωριμία του εκεί με τον άγιο Αμβρόσιο επίσκοπο Μεδιολάνων το 384. Ήδη η μητέρα του Μόνικα είχε συναντηθεί με τον άγιο επίσκοπο και τον παρακάλεσε θερμά να σώσει το παιδί της. Η αγιότητα, η πραότητα και η γλυκύτητα του αγίου Αμβροσίου κατέκτησαν τον ατίθασο Αυγουστίνο. Ύστερα από μακρά κατήχηση, ο Αυγουστίνος μεταστράφηκε

στην Χριστιανική πίστη. Αποκήρυξε οριστικά τον Μανιχαϊσμό και στράφηκε στην καλλιέργεια του εσωτερικού του βίου, με βάση την χριστιανική πνευματικότητα. Αρνήθηκε να νυμφευτεί, παρ' όλες τις παρακλήσεις της μητέρας του. Είχε διαβάσει το βίο του αγίου Αντωνίου και αποφάσισε να ακολουθήσει τον άγαμο βίο. Ένα όραμα άλλαξε κυριολεκτικά τη ζωή του. Σε μια στιγμή έντονης συναισθηματικής φόρτισης, κλαίγοντας για τον πρότερο βίο του, παρουσιάστηκε ένα παιδί, του υπόδειξε να διαβάσει τις Επιστολές του Αποστόλου Παύλου. Όταν άνοιξε τη Καινή Διαθήκη έπεσε στο χωρίο «μη κώμοις και μέθαις, μη κοίταις και ασελγείαις, μη έριδι και ζήλω, αλλ' ενδύσασθε τον Κύριον Ιησούν Χριστόν, και της σαρκός πρόνοιαν μη ποιήστε εις επιθυμίαις» (Ρωμ.13,13). Αυτό το θεώρησε ως θέοθεν κλήση και γι' αυτό πήρε τη μεγάλη απόφαση να αλλάξει οριστικά κεφάλαιο στη ζωή του. Το 387 έλαβε το άγιο Βάπτισμα από τον Αμβρόσιο, μαζί με τον φίλο του Αλύπιο και το γιό του Αδεοδάτο. Κατόπιν μετέβηκαν στην Όστια, όπου η Μόνικα κοιμήθηκε.

Το 388 επέστρεψε στην Ταγάστη, μαζί με τον Αλύπιο και τον Αδεοδάτο. Αλλά λίγο μετά πέθανε ο Αδεοδάτος. Μετά από αυτό μοίρασε την περιουσία του στους φτωχούς και αφιερώθηκε στη νηστεία, στην προσευχή, στη μελέτη των Γραφών και στη συγγραφή. Σε κάποια επίσκεψή του στη γειτονική πόλη Ιππώνα ο γέροντας επίσκοπος Ουαλέριος του πρότεινε να εισέλθει στον ιερό κλήρο. Δέχτηκε και χειροτονήθηκε πρεσβύτερος. Το 395, κατ' απαίτηση κλήρου και λαού, εκλέχτηκε επίσκοπος Ιππώνος. Για τριανταπέντε χρόνια λάμπρυνε τον επισκοπικό θρόνο της αφρικανικής αυτής πόλεως. Υπήρξε υποδειγματικός, ποιμένας και δάσκαλος, του οποίου η φήμη ξεπέρασε τα όρια της μικρής πόλεως. Ζούσε ασκητικά, με ταπείνωση και έχυνε καθημερινά δάκρυα μετάνοιας. Υπήρξε ο κατ' εξοχήν άγιος της μετάνοιας. Μερίμνησε για την ενότητα της Εκκλησίας φροντίζοντας για την άρση του φοβερού σχίσματος τον Νοβατιανών. Οργάνωσε μια γιγαντιαία ιεραποστολή για την μεταστροφή των ειδωλολατρών και αιρετικών στην Εκκλησία. Αντιμετώπισε με επιτυχία την αίρεση του Πελαγιανισμού. Παράλληλα έγραφε ακατάπαυστα νύχτα και ημέρα τα περισπούδαστα έργα του. Ένα από τα σπουδαιότερα έργα του είναι «Περί της Πολιτείας του Θεού», το οποίο έγραψε μετά την άλωση της Ρώμης από τους βαρβάρους Ούνους (410). Άλλο σπουδαίο έργο του οι «Εξομολογήσεις», μια εκ βάθους προσωπική εξομολόγηση για την πολυτάραχη ζωή του.

Κοιμήθηκε στις 28 Αυγούστου 427, ενώ η Ιππώνα πολιορκούνταν από του Βανδάλους. Η μνήμη του εορτάζεται στις 15 Ιουνίου.

Ο άγιος Αυγουστίνος υπήρξε ένα από τα πιο δυνατά μυαλά της ανθρωπότητας. Υπήρξε ένας από τους μεγαλύτερους εκκλησιαστικούς συγγραφείς και θεολόγους. Όμως έπεσε δυστυχώς και σε πλάνες. Αυτό συνετέλεσε η άγνοια των Ελλήνων

Πατέρων, αφού δεν γνώριζε την ελληνική γλώσσα, αλλά και οι πνευματικές καταβολές του από τον Μανιχαϊσμό και τον Νεοπλατωνισμό. Η Εκκλησία είδε με συγκατάβαση τις παρεκκλίσεις του, τις οποίες έθεσε στο περιθώριο και εκτιμήθηκε η ειλικρινής μετάνοιά του και η αγία ζωή του. Όμως οι πλάνες του υιοθετήθηκαν από τους Φράγκους τον 8ο μ. Χ. αιώνα, οι οποίες εισέβαλλαν στη δυτική χριστιανοσύνη και καθιερώθηκαν ως δόγματα του παπισμού και του προτεσταντισμού.